

Nr 181.

Av herr **Linderot**, om åtgärder till skydd för svenska fartyg i trafik å farvatten, där minfara råder, m. m.

För den svenska folkförsörjningen är det ett förstarangsintresse att landets sjöfart upprätthålles. Detta har lyckats hittills, trots alla de spärrar och andra svårigheter, som genom kriget ställts hindrande i vägen för sjöfarten. Det är främst genom sjöfolkets insats som detta möjliggjorts. Det borde därför vara en självklar sak att från myndigheternas sida åtgärder vidtagits som, så långt det varit möjligt, garanterat sjömännens skydd och säkerhet och därmed underlättande av deras oerhört svåra och påfrestande uppgift. Så har dock inte skett.

Redan under fredsåren voro säkerhetsförhållandena till sjöss häpnadsväckande efterblivna. Detta framgår även av statistiken över olycksfall inom sjömansyrket. Under åren 1921—1938 drabbades sjömanskåren (som hela denna tid bestod av 22—23,000 man) av inte mindre än 24,883 olycksfall, därav 1,185 med dödlig utgång. Det är otaliga gånger omvittnat av sjömännens själva, men även genom rapporter från kommerskollegium och socialstyrelsen, att orsaken till denna ständigt ökade olycksfallsfrekvens är att söka i fartygens bristfälliga säkerhetsutrustning. Under dessa år före kriget genomfördes inga genomgripande åtgärder för att åstadkomma större säkerhet till sjöss.

När kriget utbröt 1939 ställdes från sjöfolkshåll berättigade krav om vidtagande av åtgärder för att utöka säkerhetsanordningarna ombord i fartygen så, att de motsvarade vad läget krävde. Myndigheterna vidtogo vissa åtgärder, men endast i mycket ringa och blygsam omfattning. Betecknande härför är att de flottar, som enligt gällande förordning skola finnas i varje fartyg, som trafikerar krigszonerna, utgöra den mest framträdande delen av den särskilda säkerhetsattiralj, som tillkommit under kriget. Dessa flottar bestå av 6—8 tomma fat, sammanhållna av en träram av enklaste slag.

Det må här framhållas, att ingenjörsvetenskapen under senare år gjort stora framsteg beträffande konstruktion av förstklassig modern livräddningsmateriel. Så har man exempelvis kommit långt på väg i fråga om problemet att med paravaner och andra skyddsmedel eliminera minfara. Likaså är det numera möjligt att bygga livbåtar av stål, som praktiskt taget inte kunna sjunka eller kantra, och som äro utrustade med motor och radiosändare. I stort sett har ingen av dessa möjligheter till skydd tagits i anspråk.

Av statsmedel ha anslagits 1 miljon kronor för anskaffandet av paravanskydd mot minor till svenska handelsflottan, *men det finns knappast någon svensk båt, som ännu är utrustad med dessa*. Enligt uppgift i pressen ligga de för statsmedel inköpta paravanerna lagrade i marinens förråd!

På detta upprörande bristfälliga sätt utrustade i säkerhetsavseende, med en skyddslagstiftning, som redan under fredstid visat sig otillräcklig, gick det svenska sjöfolket till verket för att upprätthålla sjöfarten under ett modernt sjökrigs omänskliga betingelser. Följderna ha inte uteblivit. Krigets gisselslag ha drabbat sjöfolket hårt. Hundratals fartyg ha sänkts, och över tusentalet sjömän ha dödats. Det är genom krigförande stater som dessa förluster åsamkats svensk sjöfart. Men det är ingen överdrift att påstå, att det är de bristfälliga säkerhetsåtgärderna eller i vissa fall frånvaron av sådana, som starkt bidragit till att dessa olyckssiffror nått en så katastrofal höjd.

Övriga arbetargrupper åtnjuta i varje fall ett visst skydd för liv och lem genom bestämmelserna i lagen om arbetarskydd. Men sjöfolk i skeppstjänst är undantaget från detta skydd, i det att i arbetarskyddslagets första paragraf är föreskrivet: »Från lagens tillämpning undantages dock — — — arbete, som utföres av sjöfolk och är att hänföra till skeppstjänst, evad arbetet utföres ombord eller icke».

I anledning av vad ovan anförts, dels om sjöfartens betydelse för landets försörjning, dels om sjöfolkets betydelsefulla insats och dels om den undermåliga livräddningsattiraljen i svenska fartyg och om de otillräckliga skyddsbestämmelserna, föreslår undertecknad,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om skyndsamt utarbetande av förslag till lag om utrustning av sådana fartyg, som trafikera farvatten, där minfara råder, med paravanskydd och speciella skyddsanordningar mot magnetiska minor;

att Kungl. Maj:t utfärdar nya föreskrifter beträffande livbåtar. (Föreskrifterna böra vara av sådant innehåll, att de tekniska vinningarna på berörda område utnyttjas, så att livbåtarna få största möjliga sjösäkerhet och att de förses med motorer och radiosändare, erforderligt bränsle, mekaniska däckverkar och sjökort, som tåla vatten), samt

att Kungl. Maj:t skyndsamt utarbetar förslag till sådana ändringar av Lagen om arbetarskydd, att även sjöfolk i skeppstjänst inordnas under dess skydds föreskrifter.

Stockholm i januari 1943.

Sven Linderot.